

MILAN KRÍŽ

VERTAALONDERWIJS IN HET BEGIN VAN HET LEERTRAJECT NVT: EEN ZINVOLLE UITDAGING?

Abstract. Deze bijdrage gaat over de grote kansen en uitdagingen van het vertalen (en onder bepaalde omstandigheden zelfs tolken) van authentieke teksten gekozen door de studenten in de beginfase van de verwerving van een vreemde taal. Mogelijke manieren om deze aspecten in het onderwijs te implementeren, worden gepresenteerd in de case study van het onderwijs Nederlands als Vreemde Taal aan de Palacký Universiteit Olomouc, Tsjechië. Dankzij een complex innovatieprogramma gefinancierd binnen het IFIT-project (www.ifit.upol.cz; 2012–2015) uit de EU-fondsen was het mogelijk om het concept van het doceren van de vertaal- en tolkcursussen binnen de Faculteit der Letteren volledig te veranderen. Een dergelijke aanpak kan mogelijk als model dienen voor toekomstige innovaties van dit type en schaal op verschillende universiteiten in Centraal-Europa. Bovendien pleit de bijdrage voor het gebruik van MOODLE-cursussen en andere moderne technologie voor taalonderwijs. *Last but not least* bespreekt zij de grote voordelen van het bijeenbrengen van docenten van vertaal- en tolkcursussen in verschillende talen en het combineren van hun kennis en vaardigheden met de principes van co-creatie.

Trefwoorden: vertaling; cursus; vreemdetalenonderwijs; Nederlands als Vreemde Taal; curriculum; motivatie; effectiviteit; moderne technologie.

INLEIDING

Uit eerder onderzoek is gebleken dat het onderwijs Nederlands als Vreemde Taal (NVT) aan de universitaire opleidingen in Centraal-Europa zeer veel variatie kent. Mede hierdoor is het goed vergelijkbaar met het taalonderwijs in andere moderne vreemde talen (zie bijvoorbeeld Blell et al. 1996; Janíková 2000;

Mgr. MILAN KRÍŽ, PhD, is universitair hoofddocent bij de leerstoel Nederlands van de Palacký Universiteit in Olomouc. Hij promoveerde in 2014 bij de Universiteit Utrecht op de effectiviteit van het onderwijs NVT in Centraal-Europa. Binnen het vakgebied Nederlands als vreemde taal in Centraal-Europa concentreert hij zich voornamelijk op het introduceren van moderne technologie in het vreemde taalonderwijs, alsmede het gebruik van muziek en liedjes bij de taalverwerving. Correspondentieadres: Katedra nederlandistiky FF, Univerzita Palackého, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc, Tsjechië; e-mail: krizmilan@hotmail.com; milan.kriz@upol.cz

Jauregi et al. 2010; Jauregi et al. 2011; Kříž 2014; Kříž 2015; Kříž 2016a; Kříž 2016b). Daarom zou het naïef zijn om te veronderstellen dat deze algemene karakteristiek ook niet van toepassing zou zijn op het domein van het vertaal-/tolkonderwijs NVT in het begin van het leertraject. Het is voor de hand liggend dat de vertaal-/tolkcursussen in aanzienlijke mate van elkaar verschillen.

De doelstelling van deze tekst is tweërlei: inzicht te bieden in de positieve waarde én de complexiteit van het vertaal-/tolkonderwijs in het begin van het leren van een vreemde taal. Dit gebeurt aan de hand van de beschrijving van de situatie aan één van de universitaire NVT-instellingen uit Centraal-Europa, waar recentelijk een grootschalige innovatie van het vertaal-/tolkonderwijs heeft plaatsgevonden. Dit heeft naast de afzonderlijke curricula ook vergaande gevolgen voor de keuze van de inhoud van de cursussen en de motivatie van de studenten. Al deze aspecten worden besproken in de onderstaande tekst.

De oorzaak van de enorme variatie in dit soort onderwijs moet gezocht worden in de verschillende omstandigheden waaronder de cursussen vertalen/tolken worden gegeven. In het kader van de curricula NVT betreft dit het vertalen/tolken van het Nederlands naar de moedertaal van de studenten en vice versa. Dit hangt samen met het feit dat de desbetreffende docenten een zeer gevarieerde opleiding en achtergrond hebben. In veel gevallen zijn het moedertaalsprekers van de moedertaal van de studenten, die naast hun universitaire werk ook als beëdigd tolk/vertaler Nederlands fungeren. Hoewel deze docenten vaak hun tijd tussen hun universitaire onderwijs-/onderzoeksverplichtingen en hun tolk-/vertaalwerkzaamheden moeten verdelen, verliezen ze in tegenstelling tot hun collega's die zich uitsluitend met het universitaire leven bezighouden, minder het contact met de realiteit buiten de universiteit (Kříž 2014).

Zoals uit het voorbeeld van de situatie bij de Palacký Universiteit te Olomouc, Tsjechië, blijkt, is het mogelijk om het vertaal-/tolkonderwijs systematisch te organiseren. Op het gebied van vertalen/tolken van “pragmatische”, dus “niet literaire” teksten werd er hier een grootschalige innovatie uitgevoerd in de periode 2012–2015 in het kader van het Europees project IFIT (www.ifit.upol.cz). Dankzij deze innovatie berusten alle cursussen vertalen/tolken in alle twaalf vreemde talen onderwezen op deze faculteit op een gemeenschappelijke basis. Deze gunstige situatie is het resultaat van enorme investeringen in zowel de tolk-/vertaalvoorzieningen aan de faculteit als ook in de tijd van de betrokken docenten. Zonder de aanzienlijke Europese subsidie zou dit echter ondenkbaar geweest zijn.

Het bij elkaar brengen van de docenten vertaal-/tolkonderwijs in de twaalf vreemde talen heeft één groot voordeel. Naast het zorgen voor een goede aansluiting van hun vertaal-/tolkonderwijs met het taalverwervings-, grammatica- en eventueel ook realia- en literatuuronderwijs binnen hun eigen vakgroep, kunnen ze gebruik maken van de kennis en kunde waar hun collega's bij de overige organisatorische eenheden van de faculteit over beschikken. Deze globale samenwerking was binnen het IFIT-project gebaseerd op de principes van co-creatie en elkaar inspireren. Welke vorm het kreeg en welke vruchten het afwierp, wordt nader toegelicht in paragraaf 3.

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat in overeenstemming met de titel van deze bijdrage de nadruk op het begin van het leertraject NVT ligt. Dit heeft te maken met het feit dat de initiële fase van het leren van een vreemde taal specifieke uitdagingen voor de docenten en hun studenten met zich meebrengt. Deze zijn meestal van methodologische en didactische aard en worden hieronder nader toegelicht.

Onder de initiële fase van het taalleren verstaan we bij een taal zoals het Nederlands de eerste twee jaar van de bachelorstudie. De studenten beginnen deze taal, zonder enige voorkennis, pas aan de universiteit te leren. Daarom gaat het in deze initiële fase om het vertaalonderwijs van de doeltaal van de studenten NVT, het Nederlands, naar hun moedertaal. Voor de meeste studenten is dit het Tsjechisch, maar er zijn ook gevallen wanneer de studenten naar het Slowaaks als hun moedertaal vertalen. Deze tegemoetkoming aan de studenten was mogelijk dankzij het feit dat de docent gedeeltelijk tweetalig opgevoed was in de tijd van het voormalige Tsjechoslowakije. De reden voor deze aanpak is dat gedurende het IFIT-project in sommige studie jaren meer dan de helft van de studenten het Slowaaks als moedertaal hadden. Dit heeft naast de geografische ligging van Olomouc ten opzichte van de Slowaakse grens ook te maken met de goede treinverbindingen met Slowakije. Een soortgelijke oplossing is logischerwijze niet mogelijk in het geval van de studenten die in het kader van de studentenmobiliteit via bijvoorbeeld het Erasmus+-programma in Olomouc komen studeren en het (Wit-)Russisch, Pools, Hongaars of Duits als moedertaal hebben.

1. ONDERZOEKSVRAAG: HOE ZINVOL ZIJN DE VAKKEN VERTALEN EN TOLKEN IN HET BEGIN VAN HET LEERTRAJECT NVT?

Aangezien in het tweede jaar van het leertraject primair de vertaal-/tolkcursussen van het Nederlands naar de moedertaal van de studenten in

het curriculum zijn opgenomen, laten wij de cursussen in de andere richting buiten de beschouwing. Dit laat echter de basale methodologische en didactische vragen niet buiten het zicht. Een pessimistisch ingestelde docent zou benadrukken dat het vertalen met het oog op de vaak trieste ervaringen met de grammatica-vertaalmethode in de moderne tijd nauwelijks of nooit in het begin van het leertraject toegepast zou mogen worden. Andere collega's kunnen echter wel een rol voor vertalen (en misschien zelfs het consecutief tolken) weggelegd zien. Deze mensen benadrukken het feit dat het vertalen of onder bepaalde omstandigheden zelfs tolken naar de moedertaal effectief kan zijn, mits goed gepland en met mate toegepast. Dit is vaak het geval wanneer de studenten een kort verhaal in de doeltaal (vaak met behulp van aantekeningen op het bord) dienen samen te vatten, zodat nagegaan kan worden of ze het specifieke onderdeel goed hebben begrepen. Belangrijk is ook het 'wennen' aan de situatie wanneer een 'tolk een verhaal bij het publiek moet brengen en bovendien geloofwaardig moet overkomen.' Deze benadering wordt langdurig door de auteur van deze tekst toegepast. Naast de docenten die deze aanpak hanteren, zijn er ongetwijfeld ook collega's die vanuit een totaal optimistische benadering het vertalen en tolken in hun onderwijs min of meer automatisch een plaats geven.

Met de kwestie betreffende hoe zinvol het is om in het begin van het leertraject de studenten van de doeltaal naar de moedertaal te laten vertalen of zelfs te laten tolken, hangt nauw samen wat de doelstelling van de eerste vertaal-/tolkcursus is. Is het slechts bedoeld als een eerste kennismaking waarbij de studenten zich in de problematiek oriënteren en het vertalen als een aanvullende vorm van taalverwerving beschouwen? Of liggen de ambities iets hoger en moet de cursus ook een degelijke basis voor de toekomstige vertaler/tolk leggen? Het zou namelijk naïef zijn om te veronderstellen dat het mogelijk is om binnen één semester een student klaar te stomen als tolk/vertaler.

Het vertaal-/tolkonderwijs biedt ongetwijfeld grote kansen met betrekking tot woordenschatuitbreiding, het oefenen van grammatica/uitspraak, gebruik van authentieke teksten of het vormen van een 'opening' voor het gebruik van realia/kennis van land en volk of bijvoorbeeld van juridische teksten. Ook het vergroten van de motivatie van de studenten door middel van interessante, minder serieuze of soms zelfs grappige teksten kan voor de docent een reden zijn waarom hij/zij de studenten vraagt om een tekst te vertalen/tolken.

Dit neemt echter niet weg dat zo'n aanpak ook verschillende problemen met zich meebrengt. Hierbij valt primair te denken aan de interferentie tussen de moedertaal van de studenten en de doeltaal die ze zich eigen proberen

te maken. Dit kan tot gevolg hebben dat de studenten onder invloed van hun moedertaal uitingen in de doeltaal formuleren die niet natuurlijk klinken, bijvoorbeeld “*de bel rinkelt*” in plaats van “*de bel gaat*”. Andere problemen kunnen zich dan voordoen, bijvoorbeeld op het gebied van het vertalen/tolken van vaste uitdrukkingen zoals “*in het huwelijksbootje stappen*”. In culturen zoals de Tsjechische, waar water een veel minder nadrukkelijke rol speelt dan in de Nederlandse, is de juiste vertaling namelijk “*vlézt do chomoutu,*” dus “*in het gareel kruipen*” wat geheel iets anders betekent dan de Nederlandse uitdrukkingen “*iemand in het gareel slaan,*” “*in het gareel lopen,*” of “*in het gareel spannen.*” Dit bevestigt het potentieel van vertaal-/tolkcursussen die voornamelijk wat het leren omgaan met collocaties, vaste uitdrukkingen of spreekwoorden, voor het voortbouwen op de taalverwerving kunnen dienen.

Een andere reden voor een vroegtijdige invoering van vertaal/tolktechnieken in een NVT-cursus kan het bijbrengen van de basale vertaal- en tolktechnieken zijn. Deze ‘ambachtelijke kant’ van het leren van een vreemde taal heeft in Centraal-Europa een heel belangrijke rol. Gezien de intensieve economische banden tussen de Lage Landen en deze regio is het namelijk voor de hand liggend dat elke afgestudeerde neerlandicus vroeger of later in de situatie terecht zal komen dat de mogelijke werkgever het vertalen en/of tolken heel belangrijk vindt. Sterker nog, dit zal één van de voorwaarden zijn om aan een baan te komen.

Naast deze inhoudelijke doelen is er bij de auteur van deze tekst ook een meer praktisch doel. Als docent NVT vindt hij het belangrijk om de studenten te wijzen op het bestaan van basale afspraken op het gebied van het vertalen en tolken, zodat ze niet al te makkelijk slachtoffer van ‘creatieve vertaalbureaus’ worden die beginnende vertalers graag onder zeer ongunstige voorwaarden willen laten werken. De meeste studenten hebben namelijk nog nooit gehoord van het bestaan van de door de Tsjechische Vereniging van Tolken en Vertalers uitgegeven Minimale aanbevolen tarieven en richtlijnen met betrekking tot het tolken en vertalen. De studenten krijgen bovendien een opdracht van een fictieve leidinggevende om binnen vier uur netto tijd een analyse van de vertaal-/tolkmarkt in hun eigen land te maken die ze in de volgende les aan hun medestudenten moeten presenteren.

1.1. CONTEXT VAN HET VERTAAL-/TOLKONDERWIJS

Wat de algemene context van het vertaal-/tolkonderwijs in het begin van het leertraject binnen de curricula NVT aan de universiteiten in Centraal-

Europa betreft, ligt de nadruk primair op het vertalen van de doeltaal (het Nederlands) naar de moedertaal van de studenten (Kříž 2014). Hoewel aparte vertaalcurssussen meestal pas in het tweede studiejaar gegeven worden, behoort het tot het repertoire van sommige docenten om hun studenten bepaalde delen van hun uitleg in de doeltaal naar de moedertaal consecutief te laten vertalen.

De doelstelling van deze hierboven beschreven aanpak gehanteerd in het kader van de colleges taalverwerving is het controleren van het begrip van de studenten van sommige complexe uitdrukkingen en/of beschreven situaties. Dit is het geval bijvoorbeeld in de colleges van de auteur van deze tekst die met zijn studenten zelfs het toepassen van de basale tolktechnieken bespreekt. Tot deze technieken behoort bijvoorbeeld het gebruik van de mannelijke respectievelijk vrouwelijke vormen door een tolk van het andere geslacht. Om meerdere studenten de kans te bieden om hun eerste tolkervaringen op te doen, vraagt deze docent soms maar liefst vijf studenten om een fragment van zijn taalverwervingsles te tolken. Wanneer dit het geval is, wachten de overige ‘tolken’ hun tolkbeurt af buiten de klas en worden hun prestaties achteraf met de hele klas nabesproken.

Een andere mogelijkheid om de studenten kennis te laten maken met hoe het consecutief of zelfs simultaan tolken eruit kan zien, vormt de aanwezigheid van gastsprekers, die of in het kader van het gastcollegeblok ‘Studium Generale’ of andere activiteiten zoals werkbezoeken aan de vakgroep neerlandistiek in het kader van de stedenband tussen de steden Olomouc en Veenendaal plaatsvinden. Wanneer bijvoorbeeld de burgemeester van de zustergemeente met zijn delegatie de taalverwervingsles van de studenten in het eerste jaar bachelor bijwoont en bereid is om in ongeveer tien minuten zijn loopbaan in het Nederlands toe te lichten, kan de docent op het bord de complete tolknotitie zetten en vervolgens bij het consecutief tolken gebruiken. Zo krijgen de studenten direct in het begin van hun leertraject een authentiek beeld van wat het consecutief tolken precies inhoudt.

Wat de timing van de eerste systematische cursus vertalen van de doeltaal naar de moedertaal van de studenten betreft, wordt deze in het huidige curriculum tijdens het derde semester van de bachelorstudie gegeven. Dit is het wintersemester van het tweede studiejaar waarin de studenten met een stevige uitdaging geconfronteerd worden: ze moeten opnieuw de draad van het Nederlands oppikken nadat ze gedurende de zomer ruim vier maanden geen onderwijs hebben gehad.

In het begin van deze cursus zitten de studenten officieel op het taalniveau A2-ERK, dat ze aan het einde van hun tweede semester hebben behaald. Met dit instapniveau dient vanzelfsprekend rekening te worden gehouden bij de keuze van de teksten voor de verplichte cursus Vertalen Nederlands — Tsjechisch waarvoor in totaal twaalf blokken van negentig minuten beschikbaar zijn.

2. HET PROJECT IFIT ALS ALGEMEEN KADER VAN HET VERTAAL-/TOLKONDERWIJS IN OLOMOUC

Zoals in de inleiding aangegeven, is er aan de Faculteit der Letteren van de Palacký Universiteit te Olomouc dankzij de grootschalige innovatie van het vertaal-/tolkonderwijs sprake van een gezamenlijke basis wat dit onderwijs betreft. Naast het globale doel van het systematiseren van de vertaal-/tolkcursussen betreffende ‘de pragmatische, dus de niet-literaire teksten’ was het de bedoeling om de studenten van de twaalf vreemde talen aan deze faculteit de kans te bieden om in het kader van hun filologische programma’s de benodigde competenties te vergaren, zodat ze hun kansen op de arbeidsmarkt zouden kunnen vergroten. Deze omvangrijke en interdisciplinaire innovatie uitgevoerd binnen het IFIT-project (2012–2015) had en heeft op faculteitsniveau invloed op tientallen studieprogramma’s op het bachelor- en masterniveau. In de praktijk betreft dit ruim tweeduizend studenten.

Binnen het IFIT-project waren er in totaal vijf kernactiviteiten. Naast de mogelijkheid om voor sommige studenten vertaal-/tolkstages te organiseren en ook publicaties over translatologische onderwerpen te publiceren, vielen onder deze kernactiviteiten ook de zaken betreffende de mobiliteit van docenten en studenten. Die konden financiële steun krijgen voor deelname aan een workshop of congres in het binnen- of buitenland. Hiernaast was het mogelijk om buitenlandse experts, waaronder ook tolken bij de Europese instellingen, uit te nodigen voor een serie workshops of lezingen. De primaire kernactiviteit betrof echter het ontwikkelen van MOODLE-cursussen voor het vertaal-/tolkonderwijs. Hoe de inhoud en structuur van deze zgn. translatologische modules eruit zou zien, was een kwestie die in wederzijds overleg van alle betrokken docenten en onderzoekers beantwoord moest worden.

De doelstelling van dit proces was om op deze manier de versnippering en het isolement van het vertaal-/tolkonderwijs binnen de afzonderlijke vakgroepen tegen te gaan, zodat de reële behoefte van de markt in acht genomen zou

kunnen worden. Dat dit slechts gedeeltelijk is gelukt, blijkt uit de informatie weergegeven in tabel 1 waarin de aantallen MOODLE-cursussen per taal worden vermeld. Hieruit blijkt dat, hoewel het de bedoeling was dat met de financiële steun van de Europese subsidie voor elk van de twaalf aan de faculteit onderwezen talen zes gestandaardiseerde MOODLE-cursussen zouden worden ontwikkeld, er behoorlijke verschillen in deze aantallen zijn ontstaan. Zo zijn er talen zoals het Frans en Italiaans waar nauwelijks sprake is van het gebruik van het MOODLE -platform voor deze doeleinden, terwijl bij het Spaans, Pools en Russisch gedurende de projectperiode (bijna) twintig nieuwe cursussen tot stand zijn gekomen. Een heel specifieke situatie doet zich voor bij de vakgroep Engelse en Amerikaanse Studies, die ondanks het feit dat ze de enige vakgroep is die een apart curriculum gericht op het vertalen en tolken aanbiedt, slechts vier nieuwe MOODLE-cursussen tot stand heeft gebracht. Dit heeft te maken met het feit dat het IFIT-project voor deze vakgroep al een vervolgproject op een eerder project op een soortgelijk gebied was. Daardoor werden dus voorafgaand aan het IFIT-project reeds veel MOODLE cursussen ontwikkeld. Dankzij het eerste project konden de overige vakgroepen van de ervaringen van hun collega's profiteren. Wat de Neerlandistiek betreft, scoort het met negen MOODLE-cursussen boven het gemiddelde.

Tabel 1: Aantallen gestandaardiseerde MOODLE-cursussen per taal
(IFIT-project: 2012–2015)

Naam vakgroep	Taal	Aantal Moodle cursussen
Vakgroep Anglistiek en Amerikanistiek	Engels	4
Vakgroep Romanistiek	Spaans	17
	Frans	0
	Italiaans	2
	Portugees	4
Vakgroep Aziatische Studies	Japans	8
	Chinees	6
Vakgroep Germanistiek	Duits	7
Vakgroep Neerlandistiek	Nederlands	9
Vakgroep Slavistiek	Pools	19
	Russisch	20
	Oekraïens	6

In tabel 2 staat het overzicht weergegeven van de MOODLE-cursussen ontwikkeld aan de vakgroep neerlandistiek van de Palacký Universiteit te Olomouc. Naast de afzonderlijke cursussen bevat het ook een aanduiding van in welke fase van het curriculum ze worden aangeboden. Naast het desbetreffende studiejaar bevat dit overzicht ook een aanduiding van het semester: tijdens het wintersemester (WS) vinden de colleges gedurende 13 weken plaats vanaf medio september tot kerst, in het zomersemester (ZS) is dit het geval vanaf medio februari tot medio mei. Uit dit overzicht blijkt de volgende opbouw van de vertaal-/tolkcursussen in het hele curriculum: eerst voorbereiden op het vertalen naar de moedertaal van de studenten, daarna tolken in dezelfde richting en tegelijkertijd vertalen van de moedertaal naar de doeltaal. Pas in het mastercurriculum wordt naast het opnieuw vertalen van de moedertaal naar de doeltaal ook het tolken in dezelfde richting gerealiseerd. De hierboven besproken inleidende vertaalcursus Nederlands-Tsjechisch die hieronder inhoudelijk wordt besproken aan de hand van de voorbeelden van de te vertalen teksten, staat in het rood aangegeven.

Tabel 2: MOODLE-cursussen IFIT aangeboden bij de neerlandistiekna IFIT-project: 2012–2015

Naam cursus MOODLE	Studiejaar
<u>BACHELORSTUDIE:</u>	
Tsjechisch voor neerlandici	1 ^e studiejaar bachelor (WS)
Vertaaloefeningen Nederlands -> Tsjechisch	2 ^e studiejaar bachelor (WS)
Stilistiek voor vertalers	2 ^e studiejaar bachelor (ZS)
Vertaaloefeningen Tsjechisch -> Nederlands	3 ^e studiejaar bachelor (WS)
Tolkoefeningen Nederlands -> Tsjechisch A	3 ^e studiejaar bachelor (WS)
Tolkoefeningen Nederlands -> Tsjechisch B	3 ^e studiejaar bachelor (ZS)
<u>MASTERSTUDIE:</u>	
Vertaaloefeningen Tsjechisch -> Nederlands	1 ^e studiejaar master (WS)
Tolkoefeningen Tsjechisch -> Nederlands 1	1 ^e studiejaar master (WS)
Tolkoefeningen Tsjechisch -> Nederlands 2	1 ^e studiejaar master (ZS)

Tabel 3 bevat de specificatie van de in de cursus ‘Vertaal oefeningen Nederlands-Tsjechisch’ behandelde teksten en van de verschillende soorten feedback van de kant van de docent, als ook van de medecursisten. Hierin staan de voornaamste karakteristieken betreffende de aard en de omvang van de teksten opgenomen. Daarnaast staat er ook informatie over de manier van inleveren, en het voorzien van feedback door de docenten en door de medecursisten.

Tabel 3: Specificatie cursus Vertaal oefeningen Nederlands — Tsjechisch opgezet binnen IFIT

Karakteristiek cursus	Studiejaar
Doelgroep	2e studiejaar bachelor
Taalniveau begin	A2 (ERK)
Verplichte cursus	JA
Omvang + ECTS kredieten	90' per week, 2 ECTS
Ervaring met vertalen	Niet vereist/verwacht
Inhoud	<u>Eerste 8 weken</u> : journalistieke teksten + theoretische achtergrond (vakliteratuur) + eigen ervaringen + analyse vertaal-/tolkmarkt in het land van herkomst (binnen 4 uur) <u>Laatste 4 weken</u> : authentieke overeenkomst stage
Omvang vertaalde teksten	12–15 normpagina's
Manier van werken	1 ^e draft vertaling (individueel), groepsbespreking, 2 ^e draft inleveren via MOODLE, individuele/groepsfeedback in de klas (teruggestuurd via MOODLE naar de studenten, het "stoplicht"-systeem)

In bijlage 1 staat naar aanleiding van de originele tekst *Internationale vrouwendag* die een studente in 2012 voor haar presentatie in de les taalverwerving koos, en van de vertaling van deze tekst naar het Tsjechisch gemaakt door een andere studente tijdens de vertaal cursus, een voorbeeld van het toepassen van het ‘stoplichtsysteem.’ Dit systeem houdt in: in de vertaling worden met behulp van de functie ‘bijhouden van wijzigingen’ de aanpassingen aangebracht die uit de discussie tussen de docent en de studenten

als de ideale/aanbevolen vertaaloplossingen voortkomen. De absoluut foute/misplaatste voorstellen worden rood gemarkeerd, de oplossingen die voor verbetering vatbaar zijn, worden geel gemarkeerd en de goede/ideale oplossingen worden groen gemarkeerd. Dankzij dit overzichtelijke systeem overgenomen in het kader van de IFIT-samenwerking van de collega's van de Vakgroep Engelse en Amerikaanse Studies is het mogelijk om de studenten te blijven stimuleren om optimale vertaaloplossingen te zoeken. Als algemene taak bij deze tekst dienen de studenten de doelstelling, context en de Nederlandse respectievelijk Vlaamse achtergrond van deze tekst te identificeren. Bovendien moeten ze zich concentreren op de in de originele tekst gemarkeerde uitdrukkingen.

Ook bij de overige voorbeeldteksten van de desbetreffende vertaal cursus Nederlands-Tsjechisch op het A2-niveau ERK worden aanvullende taken toegevoegd (zie de overige bijlagen). In het geval van de journalistieke tekst die in het begin van de cursus wordt behandeld, betreft dit naast de doelstelling en de context van de tekst ook het correct vertalen van de gemarkeerde uitdrukkingen (zie bijlage 2).

In tegenstelling tot de vorige tekst moeten de studenten in de tekst over de speeltrommel van de Utrechtse Dom (zie bijlage 3) naast de context en de algemene doelstelling in hun vertaling ook rekening houden met de juiste manier van het vertalen van de technische termen en samenstellingen. Omdat deze tekst in het begin van de cursus wordt behandeld, wordt hierbij naast de gemarkeerde woorden aandacht besteed aan de opmaak. Die heeft bij deze specifieke tekst een aanzienlijke toegevoegde waarde met betrekking tot het begrijpen van de gehele tekst.

De tekst weergegeven in bijlage 4 gaat over schaatsen als maatschappelijk fenomeen in Nederland en bevat veel sporttermen, vaste uitdrukkingen en uit het Engels overgenomen woorden. Verbazend genoeg vinden studenten deze tekst moeilijk. Dit kan te maken hebben met het feit dat schaatsen in Centraal-Europa lang niet zo populair is als in Nederland. Bovendien bevat deze tekst over een bijzondere situatie tijdens de Olympische Spelen te Vancouver in 2010 een grote emotionele lading en zelfs een vulgarisme. Dit vulgarisme blijkt voor de studenten extra lastig om naar hun moedertaal te vertalen.

In het voorbeeld van de tekst over het Nederlandse koningshuis (zie bijlage 5) gaat het naast de bespreking van de kernbegrippen en afkortingen ook over het bespreken van de maatschappelijke rol van het koningshuis in Nederland. Bij het tweede punt worden de studenten geconfronteerd met de behoefte om de tekst te actualiseren vanwege het feit dat de toenmalige

kroonprins en kroonprinses inmiddels het koningspaar vormen. Dit is voor de docent hét moment om de studenten op de mogelijkheid te wijzen om gebruik te maken van de opmerking van de vertaler. Ze leren ook om te gaan met aanvullende commentaren bij de tekst.

Een extra uitdaging voor de studenten op het A2-niveau of onderweg naar B1-niveau Nederlands vormt de authentieke tekst die kenmerken van een juridische tekst vertoont (zie bijlage 6). Hoewel het om een heel duidelijk geval van een verkeersongeluk gaat en ook de betrokken instanties zoals het Openbaar Ministerie zonder enige twijfel hun Tsjechische equivalenten hebben, vormen ze bij het vertalen een grote uitdaging voor de studenten. Dit geldt ook voor de betrekkelijk onbekende concepten zoals het creëren van een “filefuij” of vakspecifieke termen zoals “uitstel van betaling” of “sporen van werkzame stoffen van cannabis”. Ook het omgaan met de persoonsgegevens in de Nederlandse en de Tsjechische pers is zeer verschillend en moet dus door de vertaler naast het omgaan met de Nederlandse realia betreffende de specifieke snelwegen in acht worden genomen.

Deze voorbeelden van originele Nederlandse authentieke teksten die in het kader van de hierboven gespecificeerde vertaal cursus Nederlands-Tsjechisch worden vertaald, zijn representatief voor de aard van de werkzaamheden van de studenten en hun docent tijdens deze specifieke cursus. Deze worden bovendien aangevuld met de activiteiten die de studenten op de hoogte brengen van de situatie op de vertaal-/tolkmarkt in hun land en in de Lage Landen. Aan het einde van de cursus wordt een authentieke overeenkomst betreffende de stage van een Belgische studente in Tsjechië vertaald.

CONCLUSIES

Aan de hand van de bovenstaande beschrijving van de voorbeelden van het vertaal-/tolkonderwijs gerealiseerd met behulp van het IFIT-project aan de Palacký Universiteit te Olomouc is aangetoond hoe complex deze problematiek aan de universiteiten in Centraal-Europa is. De specifieke voorbeelden van de originele teksten en de afzonderlijke onderdelen van de vertalingen gemaakt in het kader van de inleidende vertaal cursus Nederlands aan de Vakgroep Neerlandistiek van de bovengenoemde universiteit laten zien, dat de problematiek van het vertalen en tolken niet onderschat mag worden. Het confronteert de studenten namelijk met veel bijzondere uitdagingen die ze ook na hun afstuderen het hoofd zullen moeten bieden.

Het voornaamste is om het hele proces goed te doordenken, voor te bereiden en indien mogelijk ook door middel van een pilotstudie uit te testen. Dan is de kans groot dat zorgvuldig geplande vertaal-/tolkelementen van het onderwijs in een vreemde taal zelfs in het begin van het leertraject zinvol kunnen zijn en een positief resultaat kunnen opleveren. Op deze manier kunnen de vele kansen op het gebied van de woordenschatuitbreiding, het oefenen van grammatica/uitspraak/intonatie of het toepassen van leuke, niet al te serieuze en soms misschien grappige authentieke teksten benut worden. Tegelijkertijd kunnen de gevarieerde onderwerpen ook een soort opening vormen voor het vertalen of zelfs (consecutief) tolken van zeer uitdagende teksten, zoals de journalistieke teksten die juridische elementen bevatten of over de realia van de Lage Landen gaan. Deze variatie kan een aanzienlijk positieve bijdrage met zich meebrengen wat de motivatie van de studenten voor hun verdere studie betreft.

Vanzelfsprekend zijn er echter ook mogelijke struikelblokken aanwezig die het gebruik van dit soort authentieke teksten in de weg kunnen staan. Het vertalen en/of tolken kan in het begin van het leertraject namelijk — vooral wegens de interferentie van de doeltaal (het Nederlands) met de moedertaal van de studenten — voor behoorlijke problemen zorgen. Het vertalen naar een vreemde taal wordt in de initiële fase van het taalleren in ieder geval ontraden. Zoals hierboven met het voorbeeld van “in het huwelijksbootje stappen” aangetoond, zou het vooral op het gebied van vaste uitdrukkingen kunnen leiden tot het formuleren van onnatuurlijke uitingen. Hetzelfde geldt ook voor de buitenlandse studenten die tijdens het leren van een vreemde taal en het vertalen naar een andere voor hen vreemde taal logischerwijze prestaties kunnen leveren die moeilijk vergelijkbaar zijn met de prestaties van de studenten die naar hun moedertaal vertalen.

Het meteen in het begin bijbrengen van de basale vertaal-/tolktechnieken die de “ambachtelijke kant” van de zaak in beeld brengen, blijkt een belangrijk element in het kader van het leren van een vreemde taal. Hiernaast is het voor de studenten nog aan te raden om zich goed op de vertaal-/tolkmarkt in hun eigen land en op de situatie in het land van de doeltaal te oriënteren, zodat ze niet ten prooi vallen aan de vele vertaalbureaus die vaak misbruik maken van de onwetendheid van beginnende vertalers/tolken.

Een bijzonder moeilijk gebied is voor de studenten in het begin van het leertraject het vertalen/tolken van collocaties, vaste uitdrukkingen, spreekwoorden en/of vulgarismen. Hiermee moeten ze leren omgaan en bepaalde strategieën ontwikkelen, zodat ze potentiële struikelblokken kunnen vermijden.

REFERENTIES

- Blell, Gabriele, & Karlheinz Helwig (eds.). 1996. *Bildende Kunst und Musik im FSU. Beiträge des Kongresses 1995 der Deutschen Gesellschaft für Fremdsprachenforschung in Halle*. Frankfurt am Main etc.: Peter Lang.
- Janíková, Věra. 2000. *Methodik und Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache im Überblick. Aspekte des Hochschulfachs*. Brno: Masarykova univerzita.
- Jauregi, Kristi, & Milan Kříž. 2010. 'Het Nederlands en het EU-project NIFLAR (Networked Interaction in Foreign Language Acquisition and Research).' In Jane Fenouillet & Jan Renkema (eds.). *Lage Landen Studies 1. Internationale neerlandistiek: een vak in beweging*, 211–236. Gent: Academia Press.
- Jauregi, Kristi, Rick de Graaff, Hubert van den Bergh & Milan Kříž. 2011. 'Native/non-native speaker interactions through video-web communication: a clue for enhancing motivation?' *Computer Assisted Language Learning* 25 (1): 1–19.
- Kříž, Milan. 2014. *Onderwijs Nederlands in Centraal-Europa. Zes gevalsbeschrijvingen van effectieve NVT-instellingen*. Utrecht (uitgave in eigen beheer).
- Kříž, Milan. 2015. 'Op weg naar modern en effectief onderwijs NVT.' In Bas Hamers (ed.). *Pedagogiek van het Nederlands als Vreemde Taal. Centraal-Europese studenten en het Nederlands*, 35–64. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kříž, Milan. 2016a. 'Liedjes naar aanleiding van het *Nederlied*-protocol als middel voor het verhogen van de effectiviteit van het NVT-onderwijs in Centraal-Europa.' In Bas Hamers & Muriel Waterlot (eds.). *Taalverwerving Nederlands ter discussie. Een kritisch boek over de taalverwerving Nederlands als vreemde taal*, 138–159. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Kříž, Milan. 2016b. 'Leve de muziek! Aanzet tot onderzoek naar het potentieel van liedjes in het onderwijs Nederlands als vreemde taal' *Roczniki Humanistyczne* 64 (5): 221–238.

WEBSITES

<http://www.ifit.upol.cz> (resp.: <https://atp.anglistika.upol.cz/cz/nl>) geraadpleegd op 6 maart 2018.

WPROWADZENIE NAUKI TŁUMACZENIA OD POCZĄTKU
UCZENIA SIĘ JĘZYKA OBCEGO — CZY TO SENSOWNE WYZWANIE?

Streszczenie

Artykuł dotyczy możliwości i wyzwań związanych z tłumaczeniem (a w określonych okolicznościach wręcz tłumaczeniem słowa żywego) autentycznych tekstów wybranych przez studentów w początkowej fazie uczenia się języka obcego. W studium przypadku dydaktyki języka niderlandzkiego jako obcego na Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu zostały zaprezentowane możliwe sposoby implementacji wspomnianych wyżej aspektów do procesu uczenia. Dzięki złożonemu programowi innowacji finansowanemu w ramach projektu IFIT (www.ifit.upol.cz, 2012–2015) ze środków Unii Europejskiej możliwa była całkowita zmiana koncepcji nauczania tłumaczeń pisemnych i ustnych na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Palackiego. Zaprezentowane podejście może potencjalnie służyć jako wzór dla przyszłych innowacji tego typu oraz jako punkt odniesienia dla różnych uniwersytetów Europy Środkowej. Ponadto autor artykułu opowiada się za wykorzystaniem kursów MOODLE oraz innych nowoczesnych technologii w dydaktyce języków obcych. Na koniec podkreśla zalety zrzeszania się nauczycieli tłumaczeń pisemnych i ustnych różnych języków oraz łączenia ich wiedzy i umiejętności na zasadzie współtworzenia.

Przełożyła Beata Popławska

Słowa kluczowe: tłumaczenie; kurs; nauczanie języków obcych; język niderlandzki jako język obcy (NVT); program nauczania; motywacja; efektywność; nowoczesne technologie..

TRANSLATING IN THE INITIAL PHASE OF LEARNING
A FOREIGN LANGUAGE: DOES IT MAKE SENSE?

S u m m a r y

This writing deals with the great opportunities and challenges of implementing translating (and under certain circumstances even interpreting) of authentic texts chosen by the students in the initial phase of learning a foreign language. The possible ways of implementing these aspects in teaching are being presented in the case study of teaching Dutch as a foreign language at the Palacký University Olomouc, the Czech Republic. Thanks to a complex innovation programme financed within the IFIT-project (www.ifit.upol.cz; 2012–2015) from the EU-funds it was possible to completely change the concept of teaching the translation and interpreting courses within the Faculty of Arts. Such an approach can potentially serve as a model for future innovations of this type and scale at various universities in Central-Europe. Moreover, it advocates the usage of MOODLE-courses and other modern technology for language teaching. Last but not least, it discusses the great advantages of bringing teachers of translation and interpreting courses in various languages together and combining their knowledge and skills on the principles of co-creation.

Key words: translation; course; foreign language teaching; Dutch as a Foreign Language; curriculum; motivation; effectiveness; modern technology.

BIJLAGEN

Bijlage 1A: Originele tekst

Bron: www.standaard.be

Uitgegeven: donderdag 08 maart 2012, 08u03, verkort

Internationale vrouwendag

Wat begrijpen mannen niet over vrouwen?

Soms hebben mannen het echt niet door hoe een/hun vrouw in mekaar zit. En even soms voelen vrouwen zich onbegrepen. DS Online helpt mannen en vrouwen om mekaar wat beter te begrijpen.

Wat begrijpen mannen echt niet van vrouwen? De vrouwelijke redacteurs van De Standaard lijsten het op. In de hoop dat het lijstje het grote onbegrip tussen mannen en vrouwen wat kleiner maakt.

- Mannen begrijpen niet dat **flirten** soms een heel onschuldig spelletje kan zijn. Vrouwen willen gewoon even **hun marktwaarde testen**. Niets meer.

- Mannen begrijpen niet dat vrouwen altijd alles **zelf** willen doen. Zeker niet wanneer ze zich net nog boos gemaakt hebben omdat ze altijd alles zelf moeten doen.

- **Mannen** begrijpen niet dat vrouwen op straat **niet enkel de mannen keuren**, maar ook de vrouwen. En dat laatste betekent dan weer niet dat ze lesbisch zijn.

- **Mannen** begrijpen niet dat vrouwen echt wel een **conversatie** kunnen voeren terwijl de tv aanstaat.

- **Mannen** begrijpen niet dat vrouwen steeds **met twee** naar het toilet gaan. **Alleen is maar alleen, heren**.

- **Mannen** begrijpen niet hoe **onweerstaanbaar schattig** een **baby** is en hoe een **lang vertroetelend "koedzjekoedzjekoe"** altijd op zijn plaats is.

- Dat die **grote handtas** echt nodig is. Ook als je dan vijf minuten langer moet zoeken naar je gsm, omdat je steeds eerst een pen, agenda, make-up, zakdoekjes en noodchocolade tegenkomt.

- Mannen begrijpen niet dat vrouwen een uur lang **telefoneren** zonder iets te zeggen te hebben.

Bijlage 1B: Vertaling naar het Tsjechisch voorzien van feedback ontstaan in de discussie tussen de auteur van de vertaling, de medecursisten en de docent

Zdroj: www.standaard.be Publikováno: čtvrtek 8. března 2012, 08:03, zkráceno

Mezinárodní den žen

V čem muži nerozumí ženám?

Někdy mužům **opravdu nedochází, jak nějaká/jejich žena vlastně funguje. A stejně tak často se ženy občas cítí nepochopené. DS Online pomáhá mužům a ženám, aby se o něco lépe pochopili.**

Čemu muži opravdu nerozumí ha ženách? Redaktorky De Standaard říkají **proč**. Vnadějí, že **takoví/ten seznam p něco změně, ta velká neobozumění mezi muži a ženami.**

- Muži nechápu, že flirtování někdy může být zcela nevinná hra. Ženy si **tím jen prostě chtějí ptestovat svou cenu. Nic víc.**
- Muži nechápu, že ženy chtějí vždycky všechno (u)dělat **samy. Určitě (jistě) v situaci, kdy se právě rozčilovaly nad tím/rozčíliv, že musí vždycky všechno (u)dělat samy.**
- Muži nechápu, že na ulici ženy nehodnotí jen muže, ale také ženy. **Což ale neznamená, že jsou lesbý.**
- Muži nechápu, že ženy **jsou opravdu/uskutku** schopné vést konverzaci i (v situaci), když je zrovna zapnutá televize.
- Muži nechápu, že ženy vždycky chodí na toaletu **ve dvojici**. Sám je **člověk prostě sám** pánové.
- Muži nechápu, jak neodolatelně roztomilá **jsou miminka a jak dlouhé mazlivé „tutuňuň“ je vždy na (svém) místě.**
- **Je ta obrovská taška je fakt nutná. I když pak musíte hledat o pát minut dříve svůj motil** protože vždycky **neodříve narazíte na** pero, diář, kosmetická taštička, kapesníčky a **čokoláda pro všechny případy.**
- Muži nechápu, že ženy **dovedou telefonovat hodinu**, aniž by **si měly co říct.**

Comment [M1]: **kyž ale - vycházelo je rozložení a formou původního textu**

Comment [M2]: **Co nechápu muži na ženách?**

Deleted: není

Deleted: jasně

Deleted: na čem zrovna se (svou) ženou jsou.

Deleted: také

Comment [M3]: **Internetová edice De Standaard...**

Deleted: se

Deleted: být

Deleted: chápal

Comment [M4]: **exist. upisit za "muži", aby to lépe vyznělo**

Comment [M5]: **to sepsali**

Comment [M6]: **exist. v. singuláru**

Deleted: **jenyoni nepochopení mezi muži ženami, ať**

Deleted: jim

Deleted: chtějí

Comment [M7]: **existis svoji "rzi hodnotu"**

Deleted: **Alle samozřejmě, když se naštvou, protože**

Deleted: jsou

Comment [M8]: **Sama je prostě sama**

Comment [M9]: **exist. v. singuláru**

Deleted: **že se s nimi dá mazlit donekonečna.**

Deleted: mu

Deleted: přijde do cesty

Deleted: něco řecky

Bijlage 2: Originele tekst gebruikt in het begin van de cursus

Hond krijgt auto aan de praat

Uitgegeven: 27 september 2006 15:22
Laatst gewijzigd: 27 september 2006 15:42

AMSTERDAM - De Britse **wegenwacht**, die was **opgetrommeld** door een vrouw **wier** auto niet meer wilde starten, heeft een hond gebruikt om **het suve** op te lossen. Dat meldt de **BBC**.

De vrouw had 's ochtends het batterijje van haar **elektronische contactsleutel** verwisseld, maar kreeg haar auto daarna met geen mogelijkheid meer aan de praat. Een medewerker van de wegenwacht ontdekte dat de chip voor de **startonderbreking** ontbrak.

Opeens herinnerde de vrouw zich dat haar hond George eerder die dag een vreemd voorwerp had opgegeten, wellicht de chip. De wegenwacht zette de hond in de bestuurdersstoel en startte vervolgens de auto met de sleutel.

Volgens de Wegenwacht-medewerker moet de vrouw voorlopig haar hond meenemen als ze de auto wil gebruiken. "Totdat de chip er **op natuurlijke wijze** weer uitkomt", aldus de medewerker. Volgens hem was het voor het eerst dat een hond hem geholpen heeft bij het starten van een auto.

Bijlage 3: Originale tekst van technische aard gebruikt
in het begin van de cursus

Bron: <http://www.nu.nl/binnenland/2751369/speeltrommel-van-utrechtse-dom-kapot.html>

Speeltrommel van Utrechtse Dom is kapot

UTRECHT - De speeltrommel van het **carillon** in de Utrechtse Domtoren is kapot.

Foto: Chris Heijmans

De komende twee maanden gaat een gespecialiseerde **torenuurwerkbouwer** samen met specialisten van de **gemeente Utrecht** de speeltrommel uit 1666 repareren, **aldus** de gemeente dinsdag.

De grote muziekdoo is nooit eerder helemaal uit **elkaar** gehaald. Er moeten **hijskranen aan te pas komen** om bepaalde onderdelen uit de toren te halen. Een speeltrommel regelt de automatische bespelingen van het carillon op vaste tijden.

Gewoonlijk speelt het carillon viermaal per uur. Maar nu de speeltrommel kapot is, kan het carillon alleen met de hand worden bespeeld. De vaste **beiaardier** speelt op zaterdag een uur en **een invaller neemt** op woensdagmiddag een uur **voor zijn rekening**. De gemeente hoopt dat de reparatie eind april voltooid is.

Bijlage 4: Originale tekst met grote emotionele lading, vele sporttermen
en zelfs een vulgarisme

Kramer baalt flink van fout

Uitgegeven: 23 februari 2010 23:27
Laatst gewijzigd: 24 februari 2010 03:35

© ANP

AMSTERDAM - Een **zichtbaar aangeslagen** Sven Kramer zocht dinsdagavond na zijn diskwalificatie op de tien kilometer naar woorden. "Ik rijd één van mijn beste races uit mijn leven, voel mij zo goed, maar je koopt er helemaal niets voor."

De Fries kon niets anders dan de schuld nee leggen bij zijn trainer Gerard Kemkers. "Hoewel ik normaal niet iemand ben die **de schuld** bij andere mensen **in de schoenen schuift**."

"Maar hier kan het gewoon niet anders. Ik ging op de **buitenbocht** af, ik dacht dat ik goed zat, maar **vlak voor de wissel** riep Kemkers dat ik naar de binnenbaan moest", verklaarde Kramer voor de camera van **de NOS**.

Split second

Kramer wisselde halverwege zijn race, terwijl hij ruim voorlag op de Koreaan Lee, verkeerd waardoor hij twee rondes achter elkaar in de binnenbaan bleef.

"Het was **een beslissing in een split second**. Je doet op zo'n moment toch wat je coach zegt. Achteraf bekeken had ik er toch van moeten uitgaan dat ikzelf gewoon goed zat. Je wordt in twijfel gebracht, dit is echt **kut**."

Bijlage 5: Originale tekst die door middel van een opmerking van de vertaler geactualiseerd dient te worden

Bron: <http://www.nu.nl/binnenland/2916192/willem-alexander-en-maxima-bij-burendag.html>

Gepubliceerd: 22 september 2012 15:42, laatste update: 22 september 2012 16:12.

Willem-Alexander en Máxima bij Burendag

UDEN - Prins Willem-Alexander en prinses Máxima hebben zaterdag in Uden de zevende editie van Burendag bezocht.

De Oranjes verbleven in de Brabantse plaats bij speeltuinvereniging De Wiebert, zo maakte de Rijksvoorlichtingsdienst bekend.

Op het speelterrein staat een kleine, nieuwe accommodatie. Dat gebouw wordt gebruikt als wijkgebouw. Willem-Alexander en Máxima kregen uitleg over de activiteiten van de buurtvereniging en ook deden ze mee aan bepaalde onderdelen die zaterdag werden georganiseerd. Ook deden de burenspelletjes met elkaar. Douwe Egberts stond in 2006 aan de basis van de eerste Burendag. In 2008 ging de koffieproducent samenwerken met het Oranje Fonds. Willem-Alexander en Máxima zijn beschermgeenoten van het Oranje Fonds, dat een peiling deed en ervan uitgaat dat zaterdag 1,5 miljoen mensen deelnemen aan Burendag.

Aanvullend commentaar van Gerard Hörchner:

Het is misschien wel leuk om de studenten te vertellen dat Beatrix de titel „Gravin van Buren” draagt. De stamvader van het Oranjehuis, Willem van Oranje is in 1515 getrouwd met een dame, Anna van Buren, uit een zeer rijke adellijke familie uit de Nederlanden. Die bezaten o.a. het stadje Buren. Formeel is dat stadje nog steeds „bezit” van het Oranjehuis. Vandaar ook dat Maxima en Willem Alexander beschermvrouwen en beschermheeren van dit feest zijn.

Bijlage 6: Originale tekst over een verkeersongeluk waarin juridische termen en realia voorkomen

'Inrijder' fileuik reed 30 jaar zonder rijbewijs

bron: www.nu.nl > algemeen > binnenland (<http://www.nu.nl/binnenland/2917264/inrijder-fileuik-reed-30-jaar-zonder-rijbewijs.html>)

gepubliceerd 24 september 2012, 11u13, laatst gewijzigd 24 september 2012, 17u00, verkort

UTRECHT - Maikel R., die met fatale gevolgen zou zijn ingereden op een door de politie gecreëerde fileuik, reed al circa 30 jaar zonder rijbewijs.

"Spijtig, maar waar", zei R. maandag bij de rechtbank in Utrecht.

De fileuik werd vorig jaar oktober opgezet op de A2 bij Abcoude om de verdachte benzinedief tot stoppen te dwingen.

De dader negeerde een stopteken van de politie, ramde drie keer een politieauto en botste op de file. Een onschuldige Maastrichtenaar kwam daarbij om het leven. Het OM verdenkt R. van doodslag en van poging tot doodslag op politiemensen op wie hij inreed.

Eerdere diefstallen

De 48-jarige R. was twee dagen voor het fatale incident gehoord over vier eerdere benzinediefstallen. Volgens de rechter bekende R. destijds en rekende de boete af. De verdachte zei maandag zelf dat hij uitstel van betaling had gekregen.

Twee dagen later stapte hij met zijn zoon in de auto, voor een bezoek aan zijn dochter. Hij tankte voor 56 euro en ging er opnieuw vandoor zonder te betalen. R. vertelde dat hij een betalingsafpraak wilde maken. "Maar de pompkast van de pomp maakte een hoop heisa. Toen ben ik weggegaan."

...hier ingekort...

In het bloed van R. zijn ook sporen van werkzame stoffen van cannabis gevonden. "Ik was absoluut niet onder invloed", zei hij. R. denkt wel dat hij enkele dagen voor het ongeval cannabis heeft gebruikt.